

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Samlinger

til

Jydsk Historie og Topografi.

~~~~~  
2. Række. III. Bind.  
~~~~~

Udgivet

af

det jydsk historisk-topografiske Selskab.

Aalborg.

Marinus M. Schultz's Forlag.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

1891—93.

Mere om
Friherren paa Herningholm.

Af F. R. Friis.

I Samlinger til jydsk Historie og Topografi 2. R. 2. B. findes en udførlig Skildring af Friherren paa Herningholm, Sigfred Reinschatt, eller, som han selv kalder sig, Rindschatt, ved Artillerikaptain E. Flindt. Artiklens Forfatter har omhyggeligt samlet og benyttet, hvad han har kunnet finde om den nævnte Friherre og hans lidet hæderlige Bedrifter; men der er dog et Par ikke uvigtige Kilder, som ere blevne oversete, og som kunne bidrage til at gjøre Skildringen fuldstændigere, om end ikke synderlig lysere. Det er især nogle gamle Breve, der findes paa forskjellige Steder, og af disse ville vi her meddele et Uddrag.

Friherren var fra Steiermark, og med Hensyn til hans Familieforhold kan følgende anføres, efter velvillig Meddelelse fra det steiermarkske Landesarkiv i Graz, hvor der dog ikke haves meget righoldige Optegnelser om Familien.

Seifried (østerrigsk Form for Siegfried) var en Søn af Andreas Rindschatt og Ursula von Schweinbeck. Hans Fødselsaar er ubekjendt, men han var den yngste af fire Brødre, og desuden nævnes en Friherre Caspar Breuner som hans Stedbroder. Faderen Andreas døde imellem November 1568 og Marts 1571, og Moderen Ursula omtales i Foraaret 1571 som død. I Aaret 1579 var Seifried endnu mindreaarig og stod under Formynderskab. Hans Udvandring af Landet omtales i Genealogen Friherre von Stadel's hellglänzenden Ehren-

spiegel von Steyer IV, 444, med disse Ord: »Diser (Seifrid) ist in Denenmark gezogen vnd darinen sich verehelicht. Er verheiratet sich mit Magdalena Munck.« I Aaret 1589 var han atter i Graz. Den 20. Februar d. A. solgte han til sin Fætter Andre Rindscheidt til Fridtberg og Luettenberg noget ikke nærmere betegnet Gods, der efter en Skatliste at dømme synes at have været ikke ubetydeligt. Hans Underskrift er saaledes: »Sey: Rindschadt zu Fridberg, Heerningsholm mp.« Seglet viser et firdelt Skjold, i 1 og 4 Svaler, i 2 og 3 springende Vildsvin. Paa Hjelman til Højre ses en Menneskeskikkelse med Hat, og paa Hjelman til Venstre et Vildsvin. Ved Siderne af Hjelman staa Bogstaverne S R — Z F. — Angaaende Beliggenheden af Godserne Friedberg, Luttenberg og Schielleiten, hvis Navne Seifried gjerne føjede til sin Underskrift, bemærkes, at det første ligger »im Oberlande« nærved den ungarske Grænse; Luttenberg, i Steiermarks bedste Vinegn, var tidligere i Familien Schweinbecks Besiddelse og kom med Sigfrieds Moder til Familien Rindscheid. Schielleiten ligger ikke langt fra Friedberg.

Naar eller i hvilken Anledning Friherren først kom til Danmark, vides ikke bestemt; men han havde uden Tvivl været her i adskillige Aar, da han omtrent 1585 blev gift med Josva v. Qvalens Enke Malene eller Magdalene Munk, og derved blev Ejer af Herningholm og mere Gods. Han synes at have boet temmelig stadigt i Jylland indtil i Foraaret 1596, da han rejste til sin Hjemstavn i Steiermark. Herfra kom han først tilbage til Jylland i Aaret 1601; men hans Tilbagekomst var kun til liden Baade for ham selv og hans Undergivne. Som Ejer af Herningholm viste han stedse en raa og brutal Adfærd mod sine Bønder og Tjenere og Andre, ja selv mod sin egen Hustru, og Følgen heraf blev, at han tilsidst blev fangen og dønt til livsvarigt Fængsel paa Dragsholm.

Uagtet Rindschat neppe har interesseret sig meget for lærde Studier, er han dog kommen i Berøring med to af sin Tids berømteste Astronomer, nemlig Tyge Brahe og Kepler. Tyge Brahe fortæller selv, at han i September 1584 havde Besøg paa Uraniborg af Erik Lange til Engelsholm og en østerrigsk Baron, hvis Navn han ikke anfører, men som uden Tvivl netop var Sigfred Rindschat. Friherren og Erik Lange kjendte formodentlig hinanden fra Jylland, og de kom paa en

Maade i Slægtskabsforhold til hinanden. Erik Lange hørte nemlig til Slægten Munk-Lange, og var saaledes, om end noget langt ude, beslægtet med Magdalene Munk, der blev Rindschats Hustru. Om Erik Lange skal endnu bemærkes, at han satte en betydelig Formue overstyr ved sit Guldmageri, og at han — efter en mangeaarig Forlovelse — blev gift 1602 med Tyge Brahes Søster Sofie Brahe.

I Følge med Friherren og Erik Lange kom endnu en tredie Person til Hven 1584, nemlig Nicolaus Reimers, eller, som han ogsaa kaldte sig, Nicolaus Raimarus Ursus. Han var dengang i Erik Langes Tjeneste; men han maa her omtales noget nærmere, da det nok især var for hans Skyld, at Tyge Brahe senere fornyede Bekjendtskabet med Friherren fra Herringholm. Nicolaus Reimers var fra Ditmarsken og har vistnok i sin Ungdom maattet ernære sig i meget underordnede Stillingen; men han var ikke uden Anlæg for Mathematik og søgte ved egen Flid at bøde paa den mangelfulde Opdragelse, han havde faaet. Han opnaaede tilsidst at blive Hofastronom i Prag. Men han var ikke nogen synderlig nobel Karakter, og da Tyge Brahe undertiden altfor omhyggeligt vaagede over Ejendomsretten til sine Opdagelser og Opfindelser, kunde dette af og til give Anledning til Sammenstød. I Aaret 1588 udgav Tyge Brahe et stort astronomisk Værk, i hvilket han for første Gang offentliggjorde det af ham udtænkte saakaldte tychoniske Verdenssystem. At dette for længe siden har vist sig uholdbart, og at det er ved ganske andre Ting, at Tyge Brahe har erhvervet sig udødelig Berømmelse, er en bekjendt Sag. Men Tyge Brahe ansaa dette Verdenssystem for et meget vigtigt Resultat af sine Forskninger, og det var ikke saa forunderligt, om der var en eller anden af hans Samtidige, der nok kunde lide at tilegne sig Æren af at have udtænkt det. Ikke længe efter at Tyge Brahe havde offentliggjort det, udgav den nævnte Raimarus Ursus en Bog, som han kaldte »Fundamentum Astronomiæ«, og hvori han omtalte det samme System som sin egen Opfindelse, og han udgav senere et andet Skrift, hvori han paa en meget grov og uanstændig Maade angreb Tyge Brahe, som han beskyldte for at have stjaalet Ideen fra ham. Tyge Brahe paastod derimod, at Ursus havde faaet Ideen ved at se en Tegning af Systemet paa Uraniborg allerede under det nævnte Besøg 1584. Ursus fortæller selv i sin sidstnævnte

Bog, 1597, at Tyge Brahe engang endte en Disput med ham med den Bemærkning, at de tyske Karle ere allesammen halvgale, hvilken Ursus, paa Grund af sit ufuldkomne Kjendskab til Dansk, gjengiver saaledes: »den tyske Karle er allsammell all gall«. Men han trøster sig ved at kunne tilføje i en anden Randbemærkning: »Jam non sum Jerix Dreng, sed Imperatoris Rudolphi II Mathematicus«, hvilket skal sige: »Nu er jeg ikke længer Eriks Dreng, men Kejser Rudolf II's Matematiker.« Tyge Brahe vilde have Ursus tiltalt og straffet og samlede Vidnesbyrd og Oplysninger med Hensyn til denne Sag, og Striden ophørte først, da Ursus døde Aar 1600.

I Tidsrummet fra 1584 til 1598 synes der ikke at have været synderlig Forbindelse mellem Tyge Brahe og Friherren. Tyge Brahe var imidlertid rejst bort fra Hven og havde foreløbig taget Ophold paa Wandesborg i Nærheden af Hamborg, hvor han boede i henved et Aar. Medens han boede her, skrev han endel latinske Breve til sin Ven, den lærde Holger Rosenkrands til Rosenholm, og iblandt disse er der et, som vistnok angaar Friherren fra Herningholm.¹⁾ Rosenkrands havde besøgt Tyge Brahe paa Wandesborg og opholdt sig hos ham i endel af Februar Maaned 1598; men da han var rejst bort, kom Tyge Brahe i Tanke om noget, som han havde forglemt at spørge ham om, nemlig hvad den østerrigske Baron hed, der havde ægtet en Hustru i Jylland; han vilde desuden gjerne have Besked om denne Barons Titel og Opholdssted, samt om man kunde skrive til ham paa Latin eller Tysk, eller om han maaske forstod Dansk. Brahe vilde nemlig gjerne have nogle Oplysninger af Baronens om en vis Plagiarius, der engang havde været hos ham tilligemed Erik Lange. Hvad Rosenkrands svarede, vides ikke, men Tyge Brahe maa i alt Fald snart have faaet Besked om, at Friherren var rejst til Steiermark; derimod har han neppe faaet noget at vide om Friherrens mange Skjelmstykker. Noget senere maa der nemlig være opstaaet et ret venskabeligt Forhold mellem Brahe og Friherren, og der maa være vexlet flere Breve imellem dem; men heraf kjendes kun et eneste, og det endda kun af en

¹⁾ Brevvexlingen mellem Tyge Brahe og Holger Rosenkrands, »den latinske Rosenkrands«, som Christian IV kaldte ham, vil forhaabentlig snart foreligge trykt.

Koncept uden Aar og Dag¹⁾. Den er paa Dansk og skreven paa Benatek, uden Tvivl i Maj Maaned 1600, og vi ville her meddele et Uddrag af den; men da den for en stor Del angaar Kepler, maa vi først anføre et Par Bemærkninger om ham. Johannes Kepler var 1593 bleven ansat som Professor i Matematik og Astronomi i Graz; men her blev hans Stilling tilsidst uholdbar paa Grund af Forfølgelsen mod Protestanterne, saa at han maatte se sig om efter en anden Virkekreds. Dette skete omtrent ved den Tid, da Tyge Brahe kom til Böhmen, og der blev nu ført adskillige Underhandlinger, som gik ud paa at faa Kepler ansat som Tyge Brahes Medhjælper. I denne Anledning rejste Kepler til Böhmen og opholdt sig foreløbig, dels paa Benatek og dels i Prag, fra Begyndelsen af Februar til Begyndelsen af Juni 1600. Det var netop kort før Keplers Afrejse, at Brahe skrev den ovennævnte Koncept. Han takker for et Brev fra Rindschat, som Kepler havde medbragt ved sin Ankomst for en 10—12 Uger siden, og han var meget glad saavel for Brevet som for Keplers Ankomst. Han skriver nu, at Kepler allerede noget tidligere vilde være rejst tilbage til Steiermark, naar han havde fundet Lejlighed dertil; men imidlertid var der kommet en dansk Herremand til Prag, af Familien Rosenkrands og beslægtet med Tyge Brahe; denne Herremand agtede nu at drage til Østerrig og at søge Tjeneste hos Erkehertug Mathias og siden lade sig bruge i den ungarske Krig; men først vilde han begive sig til Pilsen, hvor Kejseren for Tiden opholdt sig, for at erhverve en anbefaling til Erkehertugen. Brahe fortsætter nu: Saa har jeg talt med samme Rosenkrands, at han vil tage Mester Kepler paa Vognen med sig til Wien i Østerrig og staa hans Tæring, hvilket han og godvillig har lovet at ville gjøre for min Skyld; har jeg og raadet og overtalt Mester Kepler, at han sin Rejse vil forholde, til samme Herremand kommer her igjen fra Pilsen, hvilket jeg haaber at kunne ske inden 14 Dage i det seneste, saa han da kan følges med ham lettelig og uden al Bekostning indtil Wien. Og endog dette syntes Mester Kepler at ville falde for langt, thi han iler hjem igjen, for hvis han har at

¹⁾ Originalen findes i Universitetsbibliotheket i Basel og er aftrykt i: Breve og Aktstykker angaaende Tyge Brahe og hans Slægtninge, samlede og udgivne af F. R. Friis. 1875. S. 136—139.

gjøre for Herrerne i Steiermark og for sin Hustrus Skyld, saa har han dog omsider herudi bevilget og efterfulgt mit Raad. Kjære Hr. Syberet, dette kunde jeg ikke lade at give Eder paa denne Tid tilkjende om Mester Kepler, som I [re]kommanderede til mig, paa det I kunde vide Aarsagen, hvorfor han bliver saa længe ude, og have ham undskyldt baade hos de andre Herrer i Steiermark og hos Eder selv, og udi lige Maade lade give hans Hustru, naar Eder stedes Bud, dette tilkjende. Jeg skriver nu ikke ydermere Svar paa Eders Skrivelse til mig, for Tidens Kortheds Skyld, men agter det næst Guds Hjælp at gjøre med M. Kepler, naar han drager did i Landet igjen, thi han har sat sig for, paa Vejen at besøge Eder; gjører vel og siger Eders kjære Hustru Fru Magdalene Munk mange gode Nætter paa mine og min kjære Hustru og Børns Vegne.

Brahe anbefalede Frederik Rosenkrands paa det bedste til Erkehertugen og skrev formodentlig ogsaa til Rindtschat, og den 2. Juni begav Rosenkrands og Kepler sig paa Rejsen til Steiermark. Forfølgelsen mod Protestanterne blev imidlertid mere og mere hensynsløs, og nogle Maaneder senere blev det uundgaaelig nødvendigt for Kepler at drage bort med sin Familie. Tyge Brahe og flere ansete Mænd opfordrede ham til at komme til Böhmen, hvor de haabede at kunne forskaffe ham en sorgfri Stilling, og desuden var der neppe nogen anden Udvej. I Oktober 1600 kom han tilligemed sin Hustru og sin Steddatter til Prag, og efter fortsatte Underhandlinger blev han endelig ansat i kejserlig Tjeneste og som Tyge Brahes Medhjælper. Det følgende Aar maatte han endnu gjøre en Rejse til Steiermark, for at ordne sine private Anliggender, og var borte i flere Maaneder. Familien forblev i Prag, og imidlertid skrev Keplers Hustru et Brev til ham, der indeholder adskillige interessante Efterretninger, og som her skal omtales, fordi der findes en Bemærkning i det, som uden Tvivl angaar Rindtschat og hans Familie. Men forevrigt skriver Fru Barbara Kepler et Sprog, der er saa fejlagtigt og ubehjælpsomt, at man nok kan forsvare at kalde det barbarisk. Tyge Brahe kalder hun »der diho Prei« eller »diho brei« eller blot »der Diho«, og sin egen Datter Regina kalder hun »die rögel«; det er da ikke saa forunderligt, at Dr. Frisch, der første Gang har udgivet Brevet (Kepleri opera omnia T. VIII

p. 739), og Dr. Josef v. Hasner eller andre ikke har kunnet gjætte, hvad det underlige Ord »der rinkscheit« skulde betyde, og maaske heller ikke, at »den Marckh« skal betyde Dänemark. Fru Barbara skriver 31. Maj 1601 bl. a.: »Der rinkscheit ist am sonntag mit seiner frau und dochter bei dem diho brei zu gast gewösen, er hat mier etwas bevohlen, das ich euch soll von seint wögen anzaigen wen jer haim khumbt, er ist schon hir weckh, er zeucht an den Marckh hinein.« Meningen maa altsaa være, at Rindschat og hans Hustru og Datter (der ogsaa hed Regina, ligesom Keplers Steddatter) havde besøgt Tyge Brahe og nu vare paa Vejen til Danmark. I den ovennævnte Afhandling (Jydske Saml. 2 R. 2 B. S. 254) udtales forøvrigt den Mening, at Fru Magdalene rejste tilbage, kort efter at hun var kommen til Steiermark, og forblev hjemme, indtil Friherren kom; men hun maa dog atter være rejst ud, saa at hele Familien kunde rejse hjem sammen.

I Aaret 1601 kom Friherren altsaa tilbage til Herningholm og fortsatte her sin gamle Levevis, der tilsidst førte til hans Ulykke. Det Væsentligste herom er allerede meddelt i den tidnævnte Afhandling; men der forefindes dog endnu fem Originalbreve til Kansleren Christian Friis til Borreby, der kunne tjene til at supplere Beretningen. Det ene er fra Ulrik Sandberg, det andet fra Magdalene Munk og de tre øvrige fra Friherren selv. Brevene findes i Rigsarkivet.

Ulrik Sandberg skrev i Juli 1608, at han kun vilde omtale Rindschats Sag i Korthed, da han havde skrevet udførligt derom til Sekretæren Niels Krag, der formodentlig havde sendt Meddelelsen til Kansleren. — Man ser af den ovennævnte Afhandling, at Lensmanden Ulrik Sandberg den 15. Juli 1608 opfordrede Fru Magdalene Munk til at følge med ham og Thomas Maltesen Sehested til Herningholm, hvor den befalede Indførsel skulde foregaa, men at Magdalene Munk svarede, at det turde hun ikke. Hun maa dog have ladet sig overtale dertil, eftersom hun i et Brev til Kansleren, dateret Viborg den 18. Juli 1608, giver udførlig Oplysning om, hvorledes det gik til ved den Lejlighed, og herved bestyrkes tillige Formodningen om, at Ridderen Melkior von Leven har været Jomfru Reginas Bejler. Dette Brev er følgende:

Min ganske venlig Hilsen nu og altid forsendt med vor Herre. Kjære Hr. Kansler, synderlige tilforladendes gode Ven,

betakker jeg eder ganske venligen for megen Ære og Gode, I mig altid gjort og bevist haver, hvilke jeg stedse ganske gjerne forskyldte vil, med alt hvis eder til Ære og Tjeneste være kan. Dernæst, kjære Hr. Kansler, eftersom [I] eder vel erindrer anlangende hvis K. Maj. min allernaad. Herre mig naad. bevilget og samtykt har, at jeg af gode Mænd efter H. Maj.s Befaling skulde indføres udi Herningholm og des tilliggende Gods, og det med hvis Løsøre der paa Gaarden findes, det nyde og beholde til Gjælden at aflægge, efter som Hans Maj.s Brev, han mig naad. meddelt har, derom formelder. Saa giver jeg eder ganske venlig tilkjende, at som jeg om Løverdagen did ved Gaarden ankom, kom Hr. Sigfrid om Søndagen derefter, og da brudt og opslagen Døre og andre Lukkelse der paa Gaarden, og baade Guld, Sølv og hvis andet Løsøre, han for sig finde kunde, efter hans egen Tykke sig tiltagen og henvendt, som han selv vilde og godt syntes; desligeste en stor Summa Korn bortsolgt, hvilket altsammen uden min, saavel som de gode Mænd, som mig efter K. Maj.s Befaling skulde indføre, deres Villie og Minde sket er, saa han udi ingen Maade haver anset, hvis K. Maj. mig naad. forundt og bevilget har, og førend dette af ham sket er, har han tilforn sendt mig Bud om Nøglerne til Gaarden, hvilke jeg mig ikke turde tilfordriste ham at tilskikke, førend jeg dem til de gode Mænd, mig efter K. Maj.s Befaling skulde indføre, havde leveret. Og efter han Nøglerne ikke kunde bekomme, har han Døre og Lukkelse, som forskrevet staar, brudt og opslagen, og hvis han for sig fandt, efter hans egen Tykke henvendt. Sammeledes har jeg og Godset, som øde var, næsten henstedt, men da de, som det fæstet havde, fornumme Hr. Sigfreds Hjemkomst did til Gaarden, have de strax, hvis Gaarde de stedt havde, igjen opsagt formedelst hans Strængthed, som de befrygtede dennem af ham skulde overkomme, derover Godset slet med alle bliver øde, saa slet intet, hverken Hø, Tørv eller andet til Hovedgaarden eller nogen af Bøndergaardene, der tilliggendes, bliver bjerget, som ellers fornøden gjordes. Og efter saadan hans uforvarende Hjemkomme, med vidtløftig Berømmelse om, hvis hannem af kgl. Maj. skulde være bevilget, Gaarde og Gods at annamme, haver jeg [thoedt?] efter saadan Lejlighed imod kgl. Maj.s forrige Bevilling, saa og min Slægt og Venners Samtykke, mig til hannem

at lade indføre, efterdi han da ogsaa havde borte, hvis Hans Maj. mig naad. havde bevilget, ogsaa da for videre Overvold mig af hannem at skulle vederfares, var befrygtende, dog de gode Mænd, som mig skulde indføre, noksom erbød dem kgl. Maj.s Befaling underd. at efterkomme, eftersom deres Tilbud og min Svar her om formelder. Hvorfor jeg beder eder ganske venligen, at I som min tilforladende gode Ven ville vel gjøre og denne Lejlighed hos K. Maj. underd. andrage, og eftersom Gud almægtigste mig nu formedelst stor Banghed, Sorg og Bedrøvelse med Sygdom og Svaghed har hjemsøgt, at Hans Maj. derfor naadigst ville værdes til, min fattige Barns Forsvar at være, saa, eftersom Gud almægtigste ved Døden henkalde, hun da med hendes trolovede Fæstemand maatte nyde fornævnte min Gaard Herningholm og des Gods, med hvis andet jeg mig efterlader, og Hr. Sigfred det ikke at mægtig være, eftersom han dog noksom truer udi ingen Maade at ville samtykke, hvis imellem Hr. Melkior von der Leben og os om vores Datter talt og bevilget er. Kjære Hr. Kansler, hvis jeg for eders Skyld kan gjøre, det I kan være æret og tjent med, findes jeg dertil ganske velvillig, og hermed vil have eder Gud almægtigste evindeligen befalet, med mange gode Nætter, jeg ønsker eder og eders kjære Hustru.

Datum Viborg den 18. Juli Ao. 1608.

Madelene

Munck m. e. h.

Udskrift: Ærlig og velbyrdig Mand Christian Friis til Borreby, Kgl. Maj.s min allern. Herres Kansler, min synderlige tilforladedes gode Ven ganske venligen tilskrevet.

I Seglet ses Munkernes Vaaben.

Tilskrift: Fru Magdalene Munkis breff, om Friherrens Forhold paa Gaarden. Redditæ Borby Mense Julio Anno 1608.

Man ser heraf, at Rindschat paa en voldsom Maade har trodset Kongens Befaling, og man forstaar saa meget bedre, at Kongen kunde tabe Taalmodigheden og give Ordre til, at Friherren skulde fanges. Men Friherren anede naturligvis ikke, at Sagen skulde faa et saadant Udfald, og inden det var kommet saa vidt, sendte han fra Herningholm den 27. Juli 1608 en Skrivelse til Kansleren, som han kalder sin gode Ven, og beder ham tale hans Sag hos Kongen. Han klager over

Ulrik Sandberg, der efter hans Mening ikke har holdt sig til Kongens Befaling og ikke har forskaffet Vidnesbyrd af ærlige og retskafne Folk, men kun af Folk, som vare valgte af Herredsfogden, der altid havde været Rindschats Kontrapart. De Vidnesbyrd, der vare fremkomne mod ham, vare rentud løgnagtige, og han kunde ikke tro, at Kongen og de høje Herrer vilde bifalde en saadan Fremgangsmaade. Han var en Riddersmand og kunde eller vilde ikke finde sig i at lade sin adelige Ære antaste paa en saa løgnagtig og grov Maade, og til sit Forsvar tilbyder han at forskaffe gode Vidnesbyrd fra sit Fædreland, saavel fra Regeringen som fra sine adelige Slægtninge og Standsfæller. Naar der maatte blive forelagt ham Afskrifter af Klagerne, haabede han at kunne retfærdiggjøre sig, og han ønskede, at Kongen kunde komme til Kundskab om Sagen. Han havde ladet sig melde i Raadstuen, men forgjæves, og en vidtløftig Skrivelse til Kongen havde han selv leveret til Sekretæren Niels Krag, ligesom han ogsaa gjerne vilde have talt endnu en Gang med Kansleren, inden han forlod Kjøbenhavn. Brevet er dateret: »ex Herningsholm den 27. Julii Ao. 1608« og, ligesom de to andre, underskrevet: »Sey. Rindschadt Hr. zu Fridberg, Schielait auff Luettenberg mpp.« I Seglet ses et adeligt Vaaben og Bogstaverne SR H ZF. Udvendig er tilskrevet: »Siuert Rindschad breff Redditæ Borby 16. Sept. Anno 1608.«

Den 4. August udgik Kongens Befaling til Ulrik Sandberg om at arrestere Friherren, hvilket udførtes kort efter. Sandberg og hans Medhjælpere brugte List, og Friherren lod sig fange og sad kort efter vel forvaret i Skanderborg, hvorfra han det følgende Aar førtes til Dragsholm. Bortførelsen var kommen lige saa ubelejligt som uventet, og efter Friherrrens Mening aldeles umotiveret. Men, kan man tro hans Forsikringer, saa vedblev han dog desuagtet at nære høje Tanker saavel om Kongens som om Kanslerens ædle og retskafne Tænkemaade. Under Opholdet i Skanderborg skrev han derfor et Par Breve til Kansleren med indstændig Anmodning om at tale hans Sag hos Kongen. Brevene ere udaterede og temmelig vidtløftige, uagtet Hovedindholdet kan angives i Korthed. I det ene af dem siger han, at han nu i 11 Uger har været i dette Custodie, og at han for 3 Maaneder siden har skrevet til Kansleren om Ulrik Sandbergs haarde og lovløse Adfærd.

Han ønsker nu meget at kunne komme til at tale saavel med Kongen som med Kansleren for at kunne give en sandfærdig Fremstilling af sit Forhold.¹⁾ Under det triste Ophold i Skanderborg er han endelig kommen i Tanke om, at det dog var værd at forsøge om han ikke kunde faa en lille Ferie, blot paa en Dag eller en Nat. En saadan lille Gunstbevisning maatte hans »gode Ven« Kansleren dog nok kunne udvirke for ham hos Kongen, og herom skrev han altsaa et udførligt Brev. Han havde faaet Underretning om, at hans Hustru og Datter vare syge, saa at Hustruen ikke kunde komme til ham, hvor gjerne hun end vilde. Forøvrigt bevidner han sin Uskyldighed og paastaar, at han kun er bleven fanget ved Forræderi. Han beder nu Kansleren om at udvirke Kongens Tilladelse til, at han maa drage hjem, blot en Nat eller en Dag, for at se og tale med Hustruen og Datteren. Han vil da atter indfinde sig og i det Hele kun forholde sig saaledes, som det egner og anstaar en ærlig og adelig Ridder af den ædle tyske Nation. Nogle af sine Sager vilde han lade blive staaende, til han kom tilbage, og ventede med det første et gunstigt Svar.²⁾

¹⁾ Ved Udskriften er med en anden Haand tilføjet: Friherrens breff skreffuen paa Skanderborg Mense de (?) anni 1608. I Stedet for Signet-aftryk er der paa Seglet med Pen tegnet en Figur, indeholdende Bogstaverne SR H ZF S A L.

²⁾ Paa Brevet er tilføjet: Friherrens breff om forloff att drage hiemb. Redditæ Scanderburgi 11. Decemb. Anno 1608.
